

Aksiyadorlik jamiyati «O'zkiyosanoat»

Aksiyadorlik jamiyati «MAXAM-CHIRCHIQ»

BIZNES – REJA

2024 yil

Chirchiq shahar

1. Jamiyat faoliyatining maqsadi

«MAXAM-CHIRCHIQ» aksiyadorlik jamiyati azotli mineral o'g'itlar va kimyoviy mahsulotlar ishlab chiqarish maqsadida tashkil etildi.

2. Jamiyat haqida ma'lumot

1932 yilda Chirchiq elektrokimyoviy kombinatini qurish to'g'risida hukumat qarori qabul qilindi. U suvni elektrolizlash usuli bilan vodorodni qazib olish va uni ajratish yo'li bilan havodan azot olish asosida azot o'g'itlarini ishlab chiqarishga majbur bo'ldi.

1936 yilda kelajakdagi kombinatning asosiy hududida sanoat korpuslari qurilishi boshlandi.

1940 yilda asosiy tarqatish podstansiyasi, havo ajratish sexi, suv elektroliz sexi ishga tushirildi.

1940 yil oktabr oyida ammiakli selitranning birinchi partiyasi olindi.

Chirchiq elektrokimyoviy zavodining birinchi navbatining rasman ishga tushirilishi 1941 yil 25 yanvarda bo'lib o'tdi. 1941 yilda zavodning ikkinchi bosqichi - ammiakni konversiyalash liniyasi qurilishi boshlandi. Bu gaz ishlab chiqarish sexi, suv tozalash bo'limi, mis-ammiak tozalash bo'limi va uglerod oksidini qayta ishlash bo'limi. 1942 yilda 6/12, 213 - sexlar, 44 - bino, «K», 215 - agregatlar ishga tushirildi. 1944 yil boshida ammiak ishlab chiqarishning ikkinchi bosqichining azot-vodorod aralashmasi olindi. Shunday qilib, joriy yildan boshlab konversion usulda ammiak ishlab chiqarishning loyiha sxemasi joriy etildi. 1945 yilda frontni xom ashyo bilan ta'minlovchi sexlarning bir qismi ishlab chiqarishni qisqartirdi va 6/12 sex qayta qurish uchun yopildi. 1949 yilda nikel xromli katalizator ishlab chiqaradigan katalizator

sexi ishga tushirildi. 1952 yilda to‘g‘ridan to‘g‘ri sintez usulida kuchli azot kislotasi ishlab chiqarish ishga tushirildi va o‘zlashtirildi, rekonstruksiya so‘ng 6/12 - sex ishga tushirildi.

1958 yilda ammiakni konversiyalash usuli bilan olishning texnologik jarayoniga eng muhim yaxshilanishlar kiritildi. Oltinugurt aralashmalaridan gazni tozalash sexi ishga tushirilib, changni yig‘ish uchun nam plyonkali filtrli GIAP yangi gaz generatori ishga tushirildi. Chirchiq elektrokimyoviy zavodida 1961 yilgacha ammiak ishlab chiqarish Sulukta ko‘miri va Kuzbassdan keltirilgan koksni bug‘ havo kislorodli gazlashtirish usulida gaz hosil qiluvchi sexda olingan yarim suvli gazni qayta ishlash yo‘li bilan amalga oshirilgan. 1961 yilda ammiak ishlab chiqarish Buxoro konidan to‘liq tabiiy gazga o‘tkazildi. Shu maqsadda metan va uglerod oksidini konversiyalash sexi qurildi, suv tozalash bo‘limi 1,6 kgf/sm² bosimdan 2,4 kgf/sm² bosimga o‘tkazildi, ammiak ishlab chiqarish to‘liq rekonstruksiya qilindi, monoetanolamin tozalash inshooti qurildi. Qozonxona sexi kengaytirilib, qattiq yoqilg‘idan tabiiy gazga o‘tkazildi.

1965 yilda suv elektroliz sexining M-18 bo‘limi ishga tushirildi.

1972 yilda zaif nitrat kislotasi ustaxonasidan azot oksidi chiqindilarini tanlab tozalash moslamasi o‘rnatildi.

1962 yilda Gollandiyaning Stamicarbon kompaniyasidan sotib olingan karbamid zavodining qurilishi suyuqlikni to‘liq qayta ishlash sxemasi bo‘yicha boshlandi. 1964 yilda sex ishga tushirildi. 1964 yilda ikkita donador ammiakli selitrasi minorada qurilish-montaj ishlari tugallandi va 1965 yil boshidan ular parchalangan selitra

o‘rniga donador ammoniyli selitra ishlab chiqarila boshlandi.

1960 - 1970 yillarda zavodda uskunalarni yangilash va modernizatsiya qilish jadal sur‘atlarda olib borildi.

1970 yilda 25 - sexning ishlab chiqarishi ishga tushirildi.

1972 yilda kuchsiz nitrat kislotasi keng miqyosli AK-72 nitrat kislotasi birligida olingan.

1975 yilda Chirchiq elektrokimyo zavodi «Elektroximprom» ishlab chiqarish birlashmasi deb nomlandi.

1980 yilda birlashmada kaprolaktam ishlab chiqarish quvvati ishga tushirildi.

1981 yilda AM-76 yirik ammiak zavodi qurilishi boshlandi, u 1984 yilda ishga tushirildi. AM-76 ning ishga tushirilishi bilan NDF tozalash inshootlarida barcha qurilish montaj ishlari yakunlandi. 1984 yil oxiriga kelib, karbamid zavodi uchun maxsus suv aylanish davriga ega yangi granit minorasi qurilishi yakunlandi.

Uyushmaning yanada rivojlanishi ekologik muammolarni hal qilish, ma'naviy va jismoniy eskirgan ustaxonalarni almashtirish va yo'q qilishga qaratilgan edi. Chiqindi suvlardan og'ir metallarni tozalash zavodi ishga tushirildi. NDF azotli oqava suvlarni tozalash inshootlarini rekonstruksiya qilish ishlari olib borildi. Ammiakli selitra, karbamid, kuchsiz nitrat kislota, katalizator, suv sirkulyatsiyasi sikllari sexlarida chuchuk daryo suvi sarfini keskin kamaytirdi.

1985 yilda yangi katta quvvatli AS-72M ammiakli selitra blokini qurishga kirishdilar xamda 1988 yilda foydalanishga topshirildi. Bu 1989 yilda eski ma'naviy va jismoniy eskirgan ammiakli selitra sexini yopish imkonini berdi.

1988 yil yanvar oyida yangi AK-72M qurilmasida birinchi tonna azot kislotasi ishlab chiqarildi. Bu birlik o'zining texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlari bo'yicha AK-72 bosh blokidan o'zib ketdi. Shuning uchun, AK-72M ishga tushirilgandan so'ng, AK-72 rekonstruksiya qilish uchun 1989 yil aprelgacha to'xtatildi. AK-72 rekonstruksiyadan so'ng ishga tushirilishi bilan manaviy va jismoniy eskirgan 5-sonli ustaxona faoliyati to'xtatildi.

Kuchsiz azot kislotasi sexi bilan bir vaqtda 1987 yil dekabr oyida ishga tushirilgan AKK-M-80 agregatlari negizida kuchli azot kislotasi sexi qurildi.

1993 yil dekabr oyida yangi KA-15-5 havo ajratish moslamasi ishga tushirildi. Ushbu qurilma 1936 yilgi eski agregatlarni ammiakli sovutish moslamasi bilan o'chirishga imkon berdi.

2002 yilda "Elektroximprom" ishlab chiqarish birlashmasi "Elektrkimyosanoat" ochiq aksiyadorlik jamiyatiga aylantirildi. 2006 yilda "Elektrkimyosanoat" OAJ - "MAXAM-CHIRCHIQ" OAJ etib qayta tashkil etildi.

2004 yilda karbamid ishlab chiqarish sexidagi nasos agregati "Sundine" kompaniyasining yuqori tezlikda ishlaydigan markazdan qochma nasoslari bilan almashtirildi.

2009 yilda yiliga 420 ming tonna quvvatga ega AM-76 yirik ammiak blokini rekonstruksiya qilish va modernizatsiya qilish ishlari amalga oshirildi.

2010 yil may oyida past zichlikdagi ammiakli selitra ishlab chiqarish blokining qurilishi boshlandi. Mazkur inshootni qurish uchun “MAXAM Corp International S.A.U.” kompaniyasi sarmoyalari ajratilgan. (Ispaniya).

Ayni paytda korxonada boshqaruvning avtomatlashtirilgan tizimlarini joriy etish bo'yicha katta ishlar amalga oshirilmoqda. Xizmatlar va hududlarni avtomatlashtirish ishlari olib borilmoqda. Axborotni qayta ishlash uchun kompyuter tarmog'ini joriy etish asosida uyushma faoliyatini kompleks avtomatlashtirish joriy etilmoqda.

2.1 Rekvizitlar / holat / tuzilma.

Korxonaning nomi:	«MAXAM-CHIRCHIQ» Aksiyadorlik jamiyati
Korxonaning ro'yxatga olingan:	Davlat reestrda ro'yxatdan o'tgan, 22.10.2014 yildagi №107 sonli guvoxnomasi.
Korxonaning bo'ysunishi:	«Uzkimyosanoat» Aksiyadorlik jamiyati
Faoliyat turi:	Azotli mineral o'g'itlar ishlab chiqarish va kimyoviy mahsulotlar
Mulkchilik shakli:	«Uzkimyosanoat» AJ - 51%, MAXAMCORP International S.L. - 49%
Kapitaldagi davlat ulushi:	Yo'q
Pochta yuridik manzili:	111708 Tashkent viloyati Chirchik shahar ko'cha Tashkentskaya №2
Bank rekvizitlari:	X/R 20210000100128573001 Chirchik shahrida AK «O'zsanoatqurilishbank» MFO 00863
Korxonaning soliq idorasi nazorati:	Chirchik shahar davlat soliq inspeksiyasi INN 200941518
Aksiyadorlik jamiyatining oliy boshqaruv organi:	Aksiyadorlarning umumiy yig'ilishi
Hozirgi rahbariyat:	Kuzatuv kengashi va boshqaruv kengashi
Jamiyatning boshqaruvi raisi:	Saydaxmedov Xatam Anvarovich
Bosh direktor:	Shakirov Farux Zakirovich
Bosh hisobchi:	Tashmuxamedov Utkir Ganievich
Telefon / faks:	(+9987071) 6-40-79 / 6-57-49, 5-15-75
E-mail:	info@maxam-chirchiq.uz
Web-site:	www.maxam-chirchiq.uz

2.2. Bozordagi mavqei, mavjud biznes aloqalari va ishbilarmonlik obro'si.

“MAXAM-CHIRCHIQ” AJ mamlakatimizdagi birinchi azot zavodi negizida tashkil etilgan. Korxonada 80 yildan ortiq vaqt davomida O'zbekistonda mineral o'g'itlar va boshqa yuqori sifatli kimyo mahsulotlari ishlab chiqaruvchi yirik korxonalar hisoblanadi. Barqarorlik va ishonchlilik kompaniyani mahalliy va xorijiy hamkorlar orasida yirik va raqobatbardosh ishlab chiqaruvchi sifatida namoyon etdi.

Ayni paytda korxonada 40 dan ortiq turdagi mahsulotlar ishlab chiqarilmoqda: mineral o'g'itlar (ammiakli selitra, karbamid, ammoniy sulfat), kimyo mahsulotlari (ammiak, konsentratlanmagan va

konsentrlangan nitrat kislota, sulfat kislota, PZAN), kimyo ishlab chiqarish uchun katalizatorlar va gaz mahsulotlari. (azot, kislorod, vodorod).

Ushbu mahsulotlar ko‘plab sohalarda keng qo‘llaniladi: kimyo, elektronika, metallurgiya, to‘qimachilik, oziq-ovqat va qishloq xo‘jaligi.

Mineral o‘g‘itlarni ichki bozorda sotish har yili tasdiqlanadigan “Mineral o‘g‘itlarni ishlab chiqarish va sotish balansi” ga muvofiq birja savdolariga qo‘yish yo‘li bilan, boshqa mahsulotlarni to‘g‘ridan - to‘g‘ri shartnomalar bo‘yicha amalga oshiriladi.

Mahsulotlar Hukumat qaroriga asosan “UZKIMYOIMPEKS” AJ orqali hamda CRCR kompaniyasi orqali o‘ttizdan ortiq davlatga eksport qilinmoqda.

2.3. Mavjud potensial.

Mineral o‘g‘itlar ishlab chiqarish quvvati 100% azot bo‘yicha yiliga 341,73 tonna azotni tashkil etadi. “Mineral o‘g‘itlar ishlab chiqarish va sotish balansi” ga asosan yiliga 315,69 ming tonna, shu jumladan, fizik og‘irligida ammiakli selitra – 450 ming tonna, karbamid – 270 ming tonna va ammoniy sulfat – 230 ming tonna ishlab chiqarish

rejalashtirilgan. 2023 yil yakuni bo‘yicha amalda bajarilgani 293,1 ming tonna azotni tashkil etdi.

Ammiak ishlab chiqarish quvvati yiliga 695,8 ming tonna ammiakni tashkil etadi. Yiliga 538 ming tonna ammiak ishlab chiqarish, jumladan, Ammiak-76 qurilmasida maksimal 420 ming tonna va Ammiak-1 sexida 118 ming tonna ammiak ishlab chiqarish rejalashtirilgan. Yuqorida qayd etilgan asosiy turdagi mahsulotlarni sotish hajmi umumiy sotish hajmining 96,3 foizini tashkil etadi. Yillik tuziladigan shartnomalar dinamikasi, mahsulotga bo‘lgan talabdan kelib chiqib, boshqa turdagi mahsulotlarni (azot, kislorod, vodorod, karbonat angidrid – quvur liniyasi orqali, avtosisternalarda va ballonlarda; kimyoviy moddalar, katalizatorlar va boshqalar) ishlab chiqarish rejalashtirilgan. 2024 yilga mo‘ljallangan “Mahalliyashtirish dasturi” (5-ilova) asosida 5 ta mahsulot ishlab chiqarish rejalashtirilgan:

1. Oltinugurt-magniy mikroelementli karbamid;
2. Zichligi past bo‘lgan ammoniy nitrat eritmasi;
3. Vanadiyli katalizator;
4. Ammoniy karbonat tuzi;

5. Modifikatsiyalangan g'ovakli selitra.

jami 147,9 mlrd.so'mlik mahalliyashtirish dasturi tasdiqlangan.

2.4. "MAXAM-CHIRCHIQ" AJning 2023 yil yakuni bo'yicha ishlab chiqarish xo'jalik faoliyatining tahliliy hisoboti.

2.4.1. Ishlab chiqarish rejasining bajarilishi.

"MAXAM-CHIRCHIQ" aksiyadorlik jamiyati tomonidan 2023 yil yakuni bo'yicha joriy narxlarda 2 457,4 mlrd.so'mlik yoki joriy narxlarda prognoz qilingan hajmga nisbatan 97% tovar mahsulot ishlab chiqarilib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan ishlab chiqarish hajmining o'sish surati 94.7% tashkil etdi.

2023 yil yakuni bo'yicha ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanishning o'rtacha ulushi 70,6% tashkil etdi, jumladan:

Ishlab chiqariladigan maxsulotlar	O'lchov birligi	Yillik ishlab chiqarish quvvati	Ishlab chiqarish	Quvvatdan foydalanish%
Ammiak ishlab chiqarish (AM-1)	tonna	245 800	80 103	32,6
Ammiak ishlab chiqarish (AM-2/76)	tonna	420 000	332 037	79,1
Ammiakli selitra	tonna	450 000	442 631	98,4
Karbamid	tonna	270 000	210 985	78,1
Ammoniy sulfat	tonna	255 389	202 139	79,1
Past zichlikdagi ammoniy nitrat (NANP)	tonna	60 000	55 947	93,2
Kuchsiz nitrat kislota	tonna	.662 000	392 305	59,3

Imkoniyatlardan foydalanishning past foizi quyidagilarga bog'liq:

➤ Joriy yilning yanvar va mart oylarida tabiiy gaz bosimi pastligi sababli Ammiak-76 qurilmasining yuksiz ishlashi munosabati bilan karbamid ishlab chiqarish uchun ammiak va karbonat angidrid gazining yetishmasligi;

➤ Eksport uchun tijorat ammiakining yetarli darajada jo'natilmasligi;

➤ Konsentrlangan nitrat kislota uchun iste'molchilar tomonidan talabning yo'qligi.

2.4.2. Eksport.

2023 yil yakuni bo'yicha jami 36 897,7 ming dollar (statistik qiymat bo'yicha) mahsulot eksport qilinib, belgilangan topshiriq 49,3 foizga bajarildi.

2.4.3. Ishlab chiqarishning iqtisodiy ko'rsatkichlari.

2023 yil yakuni bo'yicha 1 997,6 mlrd.so'mlik mahsulot sotildi. Sotilgan mahsulotning 1 so'm uchun xarajatlar 75,4 tiyinni tashkil etib, biznes-rejada belgilanganidan 0,7 tiyinga kamdir.

Davr xarajatlari 392,0 mlrd.soʻmni tashkil etib, biznes-rejada belgilanganidan 56,8 mlrd.soʻmga, yani 14% kam.

Moliyaviy faoliyat boʻyicha daromadlar va xarajatlarning ijobiy saldosi 10,9 mlrd.soʻmni (daromadlar – 38,1 mlrd.soʻm, xarajatlar – 27,2 mlrd.soʻm) tashkil etdi.

260,6 mlrd.soʻm soliq toʻlangunga qadar olingan foyda. Soliq toʻlanganidan keyin sof foyda 221,3 mlrd.soʻmni, rentabellik 11,1% (biznes-reja boʻyicha 8,5%) tashkil etdi.

2.4.4. Moliyaviy holat.

Jamiyatning debitor qarzdorligi 2024-yil 1-yanvar holatiga nisbatan 67,9 mlrd.soʻmga koʻpaydi va 208,8 mlrd.soʻmni tashkil etdi, shu jumladan muddati oʻtgan debitor qarzdorlik 0,07 mlrd.soʻmni tashkil etadi:

		Debitor qarzdorlik	Muddati oʻtgan
OOO "UZKIMYOIMPEKS"	mlrd.soʻm	120,2	
Byudjet bilan oʻzaro hisob-kitoblar	mlrd.soʻm	80,7	
Boshqa qarzdorlar	mlrd.soʻm	7,9	0,07

Jamiyatning kreditor qarzdorligi 2024-yil 1-yanvar holatiga nisbatan 586,3 mlrd.soʻmga koʻpaydi va 636,5 mlrd.soʻmni tashkil etdi, shu jumladan muddati oʻtgan kreditor qarzdorlik 8,4 mlrd.soʻmni tashkil etadi:

		Kreditorlik qarzar	Muddati oʻtgan
Ish haqi boʻyicha qarz	mlrd.soʻm	40,9	
Byudjetga qarz	mlrd.soʻm	7,1	
"Toshkent HETK" AJ	mlrd.soʻm	71,6	
"UZGAZ TRADE" AJ	mlrd.soʻm	199,0	
Davlat maqsadli jamgʻarmalariga qarz	mlrd.soʻm	7,2	
Taʼsischilar oldidagi qarz	mlrd.soʻm	267,1	
Boshqa qarzdorlik	mlrd.soʻm	43,5	8,4

2024-yil 1-yanvar holatiga debitor va kreditor qarzdorliklar oʻrtasidagi salbiy farq 427,6 mlrd.soʻmni tashkil etdi. Bu tafovut 756,1 mlrd.soʻmlik tayyor mahsulot qoldiqlari bilan qoplanadi.

"MAXAM-CHIRCHIQ" AJning 2016 - 2023-yillar uchun moliyaviy tahlil ko'rsatkichlari tizimi

(O'zbekiston Respublikasi Makroiqtisodiyot va statistika vazirligi huzuridagi korxonalarining iqtisodiy nochorlik ishlari qo' mitasi tomonidan tasdiqlangan korxonaning iqtisodiy nochorlik belgilarini aniqlash mezonlari tizimi bo'yicha va 2005-yil 14-apreldagi 1469-son bilan ro'yxatdan o'tkazilgan)

T/R	Ko'rsatkichlarning nomi	Minimal qiymat (to'lov qobiliyatsiz bo'lsa)	reja 2023 yil		haqiqatda 2023 yil	
			K	baholash	K	baholash
1	Qoplash koeffitsienti (to'lov qobiliyati) - Kpl	$Kpl < 1,25$	3,72	foydali korxonona	1,73	foydali korxonona
2	aylanma mablag'laringiz bilan ta'minlash koeffitsienti - Kos	$Kos < 0.2$	0,55	aylanma mablag'larning etishmasligi	0,42	aylanma mablag'larning etishmasligi
3	Aktivlarning rentabellik koeffitsienti- Kra	$Kra \leq 0$	0,130	foydali korxonona	0,131	foydali korxonona
4	Xususiy va qisqa muddatli qarz mablag'lari nisbati - KSS -joriy moliyaviy mustaqillik	$Kss < 1$	3,71	Qarz mablag'larini qaytarish uchun o'z manbalari bilan ta'minlashning etarli darajasi	1,54	Qarz mablag'larini qaytarish uchun o'z manbalari bilan ta'minlashning etarli darajasi
5	Moliyaviy mustaqillik koeffitsienti- Kfn	$Kfn > 0,5$	0,69	moliyaviy jihatdan mustaqil	0,61	moliyaviy jihatdan mustaqil
6	Uskunaning aşınma koeffitsienti- Kizn	$Kizn > 0,5$	0,75	asosiy vositalarning yuqori darajada eskirishi	0,69	asosiy vositalarning yuqori darajada eskirishi

Tahlil shuni ko'rsatadiki, yil davomida ish natijalariga asoslangan barcha moliyaviy ko'rsatkichlar belgilangan minimal qiymatlardan yuqori. Shu bilan birga, XMTning 500 barobaridan ortiq miqdorda muddati o'tgan 3 oydan ortiq kreditorlik qarzlarning mavjudligi korxonani "iqtisodiy nochor, o'z to'lov qobiliyatini tiklash imkoniyatiga ega" deb tasniflaydi.

II. 2024 yil biznes reja ko'rsatkichlarini bajarilishi to'g'risida tushuntirish xati.

Ishlab chiqarish dasturi.

2024 yilga mo'ljallangan biznes-reja "MAXAM-CHIRCHIQ" AJ ning 2030 yilgacha bo'lgan davrda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish prognozi, 2024 yilga mineral o'g'itlar ishlab chiqarish va sotish

prognoz parametrlari, ishlab chiqarish tahlili asosida ishlab chiqilgan. Prognoz narxlarida 2 925,4 mlrd.so‘mlik mahsulot ishlab chiqarish rejalashtirilgan bo‘lib, (mahsulotlarni ishlab chiqarish – 11 ilova) buning uchun quyidagilar ishlab chiqiladi:

Maxsulot nomi	O‘lchov birligi	Reja
Sintetik ammiak	tonna	513 020
<i>shu jumladan tijoratli</i>	tonna	46 760
Mineral o‘g‘itlar 100 % azotda	tonna	325 140
Ammiakli selitra	tonna	450 000
Karbamid	tonna	270 000
Ammoniy sulfat	tonna	215 000
Past zichlikdagi ammoniy nitrat	tonna	60 000
Kuchsiz nitrat kislota	tonna	442 000
Sulfat kislota	tonna	197 870
<i>shu jumladan tijoratli</i>	tonna	20 000

Mahsulot ishlab chiqarish xajmi o‘tgan yilga nisbatan o‘shish surati 117,7 foizni tashkil etadi.

Investitsiya dasturi.

Ayni paytda “Konsentrlanmagan nitrat kislota ishlab chiqarishda kompleks mashina agregatini (KMA-2) modernizatsiyalash natijasida ta’mirbop, ishonchlilik ko‘rsatkichlarini yaxshilash va havo bo‘yicha samaradorlikni oshirish” loyihasiga asosan “O‘zkimyosanoatloyiha” AJ instituti tomonidan loyihaning texnik-iqtisodiy asoslash (TIA) ishlab chiqilgan bo‘lib, u Iqtisodiy taraqqiyot va kambag‘allikni qisqartirish vazirligi huzuridagi “loyihalar va import kontraktlarni kompleks ekspertiza qilish markaziga” ekspertizadan o‘tkazish uchun yuborilgan.

Xomashyo material xarajatlari.

2024 yil uchun mahsulot ishlab chiqarish tannarxi (15-ilova) “O‘zkimyosanoat” AJ tomonidan taqdim etilgan.

Biznes-rejada mahsulot ishlab chiqarish uchun moddiy xarajatlar “O‘zkimyosanoatloyiha” instituti bilan kelishilgan va “O‘zkimyosanoat” AJ tomonidan tasdiqlangan 2024 yilga mo‘ljallangan xomashyo, materiallar va yoqilg‘i-yenergetika resurslarining solishtirma istemol normalariga (13-ilova) muvofiq belgilanadi.

Jamiyatda munosib yetkazib beruvchi va pudratchilarni tanlash O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.12.2019 yildagi PQ-4544-son qaroriga muvofiq davlat xaridlari bo‘yicha maxsus axborot portalidan foydalangan holda tanlov va tender tanlovlari orqali amalga oshiriladi.

So‘mning dollarga nisbatan o‘rtacha yillik kursi 13 000 so‘m/dollar deb hisoblanadi.

Mexnat xarajatlarining kutilishi.

Ishlab chiqarish dasturini bajarish uchun boshqaruv raisi tomonidan tasdiqlangan amaldagi shtat jadvaliga muvofiq xodimlar soni 5777 kishini tashkil etishi rejalashtirilgan. Mehnat xarajatlari amaldagi mehnatga haq to‘lash va rag‘batlantirish qoidalariga muvofiq belgilanadi.

Jamiyat ishchilari va xodimlarining malakasini oshirish, shuningdek, yangi xodimlarni o‘qitish xarajatlari 2024 yil uchun kadrlar tayyorlash bo‘limining xarajatlar smetasiga (7-ilova) muvofiq davr xarajatlarida nazarda tutiladi. 5 306,3 mln.so‘m.

Integratsiyalashgan boshqaruv tizimi.

Korxonada ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 va ISO 50001 xalqaro standartlari talablariga javob beradigan samarali integratsiyalashgan menejment tizimi (IMS) joriy qilingan va faoliyat yuritmoqda. Korxonaning IMS sohasidagi siyosati sifat menejmentini yaxshilash bo‘yicha ishlarni tashkil etishga qaratilgan. Sog‘liqni saqlash va mehnat xavfsizligi, ekologik xavfsizlik va energiya samaradorligi. ISO xalqaro standartlariga muvofiqligi har yili ichki va tashqi audit tomonidan tekshiriladi va olingan sertifikatlar bilan tasdiqlanadi.

Davr xarajatlari.

Davr uchun xarajatlar smetasida (21a-ilova) boshqaruv xodimlarining mehnatiga haq to‘lash xarajatlari amaldagi shtat jadvaliga muvofiq rejalashtirilgan. Tuzilgan va rejalashtirilgan shartnomalarga muvofiq xizmatlar uchun haq to‘lash, amaldagi soliq qonunchiligiga muvofiq soliqlar va to‘lovlar belgilangan stavkalar asosida xisoblangan. Homiylik, xayriya, shahar va qishloq xo‘jaligiga ko‘maklashish uchun jami xarajatlar 6,6 mlrd.so‘m (2022 yil 9 apreldagi PF-101 farmoniga asosan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti va Hukumati qarorlarida nazarda tutilgan hollardan tashqari). Davr xarajatlarning umumiy hajmi 425,4 mlrd.so‘mni tashkil etadi. 2024 yil uchun davr xarajatlarini qoplash uchun zarur bo‘lgan foyda, faoliyatni moliyalashtirish bo‘yicha xarajatlar va daromad solig‘i ishlab chiqarish tannarxining 13,7 foizini tashkil qiladi.

Moliyaviy reja.

Moliyaviy faoliyat xarajatlarida tijorat banklarining ikkita amaldagi kreditlari bo‘yicha foizlarni to‘lash (yil boshidagi kreditlar bo‘yicha qoldiq 138,0 mlrd. so‘m) va yil oxiriga rejalashtirilgan

ikkita (yilga 24%) miqdori ko'zda tutilgan. Moliyaviy faoliyat bo'yicha jami xarajatlar 46 738,2 mln.so'mni tashkil etadi. Pul oqimlari (22-ilova) 2024 yil uchun mineral o'g'itlarni ishlab chiqarish va taqsimlashning prognoz parametrlari asosida va 100% oldindan to'lov bilan mahsulot sotish sharti bilan hisoblanadi.

Ko'rsatkichlar	sitr kodlari	2022 yil		2023 yil		2024 yil	shu jumladan:			
		biznes-reja	amalda	biznes-reja	haqiqatda	biznes-reja	1 chorak	2 chorak	3 chorak	4 chorak
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Mahsulot sotishdan sof tushum (tovar, ish va xizmat)	010	2 510 278 742	2 277 391 654	2 846 288 316	1 997 579 217	3 258 050 554	527 367 905	961 657 672	871 895 785	897 129 191
Sotilgan mahsulotlar tannaxsi (tovar, ish va xizmat)	020	1 765 929 212	1 261 995 173	2 166 932 047	1 507 120 088	2 753 228 021	468 631 134	824 512 674	727 536 650	732 547 562
Realizatsiya qilingan mahsulotdan (tovar, ish va xizmat) yalpi foyda (zarar) (010-020 satrlar)	030	744 349 529	1 015 396 481	679 356 270	490 459 129	504 822 532	58 736 771	137 144 997	144 359 135	164 581 629
Dav xarajatlari, jami (050+060+070+080 satrlar), shu jumladan:	040	331 517 724	488 699 938	448 841 989	392 031 013	425 372 394	92 499 826	95 269 018	99 584 370	138 019 181
Sotish xarajatlari	050	109 314 488	85 390 008	120 298 661	91 668 794	125 850 268	23 799 924	32 508 704	32 457 681	37 083 958
Ma'muriy xarajatlari	060	55 054 029	47 347 009	55 421 395	49 300 094	58 108 251	14 072 506	14 072 506	14 763 847	15 199 392
Boshqa operatsion xarajatlari	070	167 149 207	355 962 921	273 121 933	251 062 125	241 413 876	54 627 395	48 687 808	52 362 841	85 735 831
Kelgusida soliq bazasidan chiqarib tashlanadigan hisobot davri xarajatlari	080									
Asosiy faoliyatdan olingan boshqa daromadlar	090	51 303 437	47 178 202	30 422 891	151 231 194	84 000 976	17 123 790	22 986 702	21 774 916	22 115 567
Asosiy faoliyatdan foyda (zarar) (030-040+090 satrlar)	100	464 135 243	573 874 745	260 937 171	249 659 310	163 451 114	-16 639 264	64 862 681	66 549 682	48 678 015
Moliyaviy faoliyatdan olingan daromadlar, jami (120+130+140+150+160 satr), shu jumladan:	110	1 440 000	54 567 054	1 440 000	38 160 204	1 800 000	450 000	450 000	450 000	450 000
dividend ko'rinishidagi daromad	120	1 440 000	2 052 542	1 440 000	2 861 120	1 800 000	450 000	450 000	450 000	450 000
foiz ko'rinishidagi daromad	130									
Uzoq muddatli ijaradan olingan daromad (moliyaviy lizing)	140									
Valyuta kurslari farqi hisobidan daromad	150		52 514 512		35 299 084					
Moliyaviy faoliyatdan olingan boshqa daromadlar	160									
Moliyaviy faoliyat bilan bog'liq xarajatlar (180+190+200+210 satrlar), shu jumladan:	170	22 594 958	54 639 323	21 208 752	27 231 717	46 738 217	7 112 329	13 436 571	13 517 854	12 671 462
Foizlar ko'rinishidagi xarajatlar	180	22 594 958	3 777 035	21 208 752	13 642 592	46 738 217	7 112 329	13 436 571	13 517 854	12 671 462
Uzoq muddatli ijara bo'yicha foizlar shaklidagi xarajatlar (moliyaviy lizing)	190									
Foizlar ko'rinishidagi xarajatlar	200		50 862 288		13 589 125					
Moliyaviy faoliyat bilan bog'liq boshqa xarajatlar	210									
Umumxo'jalik faoliyatdan foyda (zarar) (100+110-170 satrlar)	220	442 980 285	573 802 476	241 168 419	260 587 797	118 512 897	-23 301 593	51 876 110	53 481 827	36 456 553
Favqulodda daromad va zararlari	230									
Daromad solig'i to'langunga qadar foyda (zarar) (220+-230 satrlar)	240	442 980 285	573 802 476	241 168 419	260 587 797	118 512 897	-23 301 593	51 876 110	53 481 827	36 456 553
Daromad solig'i	250	77 635 012	117 837 294	55 378 320	39 177 832	29 606 682		9 493 648	10 023 382	10 089 651
Ortiqcha foyda solig'i	251									
Foydadan boshqa soliqlar va yig'imlar	260		102 627			143 056				
Hisobot davri uchun sof foyda (zarar) (240-250-260 satrlar)	270	365 345 272	455 862 555	185 790 099	221 266 909	88 906 216	-23 301 593	42 382 462	43 458 445	26 366 902

Biznes-rejada asosiy mahsulotlarning eksport narxlarini 2023 yil yakunidagi real narxlar darajasida prognoz qilingan. 2023 yil 10 oktabrdan boshlab O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 15.09.2023 yildagi 475-son qarori talablarini inobatga olgan holda narxlar qayta hisoblab chiqildi.

Mahsulotlarni prognoz narxlarida sotish hajmi 3 258,1 mlrd.so'mni tashkil etadi.

Moliyaviy natija soliqqa tortilgunga qadar 118,5 mlrd.so'm, soliqdan keyin 88,9 mlrd.so'm, sof foyda marjasi 16,3% bo'lishi kutilmoqda (21-ilova).

Mahsulotlarning asosiy ulushi birja savdolari orqali sotiladi, 2018 yildan boshlab birja narxini boshlang'ich bahodan oshirishning 10 foizlik chegarasi bekor qilingan. Mineral o'g'itlar faqat boshlang'ich narxlarida sotilsa, sof foyda yo'qotilishi 100 milliard so'mni tashkil etadi.

SWOT-taxlil.

Kuchli tomonlar	Imkoniyatlar
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Korxonaning 82 yillik ish faoliyati ➤ Sertifikatlangan sifat menejmenti tizimining mavjudligi. ➤ Tajribali ishchilar va mutaxassislarining mavjudligi. ➤ Ishlab chiqarish ta'limi va kadrlar malakasini oshirish tizimi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yangi ishlab chiqarish ob'ektlarini yaratish uchun xususiy kapitalni, shu jumladan xorijiy investitsiyalarni jalb qilish. ➤ Moliyaviy, moddiy va kadrlar harakatini boshqarishning zamonaviy dasturiy tizimlarini joriy yetish, ishlab chiqarilgan mahsulotlarni markalash, moliyaviy hisobotning xalqaro

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Eskirgan va jismoniy eskirgan asbob-uskunalarini zamonaviy, jahon miqiyosida tasdiqlangan asbob-uskunalar bilan almashtirish. 	<p>standartlari asosida buxgalteriya hisobi tizimlarini joriy etish.</p>
<p>Zaif tomonlar</p>	<p>Tahdidlar</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tashqi yetkazib beruvchilardan zarur xom ashyo va energiya manbalarini kerakli miqdorda ta'minlanmaganligi tufayli ishlab chiqarishni rejadan tashqari to'xtatish. ➤ Asosiy fondlarning yuqori amortizatsiya darajasi. ➤ Bozorda talab yo'qligi sababli tayyor mahsulot ishlab chiqarmaydigan ishlab chiqarish quvvatlarini saqlab qolish harajatlarini o'z ichiga oladi. ➤ Korxonani ekologik zonaga kirgizilganligi tufayli yangi ishlab chiqarish va mavjud quvvatlarni oshirish imkoniyatiga cheklovlar qo'yilganligi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Asosiy mahsulot turlarini ishlab chiqarishning mavsumiyligi. ➤ Jahon bozorida mineral o'g'itlarga bo'lgan narx va talabning o'zgarishi, belgilangan eksport xajmining bajarilmasligi. ➤ Yevropa mamlakatlar yo'nalishida o'zlashtirilmagan eksport baxosi. ➤ «Uztransgaz» AJ tomonidan kerakli miqdorda gaz bosimining yetkazib berilmasligi. ➤ Yoqilg'i energiya narxlarining yuqori darajada.